

Predlog platforme za učešće delegacije Crne Gore na odbrani periodičnog kombinovanog četvrtog, petog i šestog izvještaja o primjeni Konvencije o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (CERD), na 96. zasijedanju Komiteta CERD, 7. i 8. avgusta 2018. godine, u Ženevi, Švajcarska, koju predvodi Blanka Radošević Marović generalna direktorica Direktorata za zaštitu i unapređenje ljudskih prava i sloboda

ZNAČAJ UČEŠĆA

Konvencija Ujedinjenih nacija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije (CERD) predstavlja jednu od osam osnovnih konvencija UN iz oblasti zaštite i promocije ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Konvencija je usvojena u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija 21. decembra 1965. godine, a stupila je na snagu četiri godine kasnije, shodno odredbama člana 19 ove Konvencije, 4. januara 1969. godine. Značaj ove Konvencije ogleda se i u činjenici da su 173 države do sada ratifikovale ovaj dokument.

Ono što je karakteristično za set konvencija UN iz oblasti zaštite i promocije ljudskih prava i osnovnih sloboda jeste uspostavljanje mehanizama za izvještavanje država članica o njihovoj implementaciji. Naime, u skladu sa odredbama ovih konvencija, države članice su dužne da u roku od godinu dana od deponovanja instrumenata ratifikacije podnesu inicijalne izvještaje o sprovođenju konvencija, odnosno svake dvije do četiri godine dostave periodični izvještaj o njihovom sprovođenju.

Konvencija o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije daje veoma široku definiciju rasne diskriminacije i predviđa obavezu država da garantuju pravo na jednakost pred zakonom bez razlike, naročito u pogledu uživanja prava na jednak postupak pred sudovima, prava na državljanstvo, prava na rad, prava na stan, zdravlje, ljekarsku pomoć, socijalno osiguranje i korišćenje socijalnih službi, prava na obrazovanje i stručno osposobljavanje i sl.

Članom 8 Konvencije uspostavljen je Komitet za eliminaciju rasne diskriminacije čiji mandat podrazumijeva razmatranje nacionalnih izvještaja o sprovođenju CERD, dok su obaveza podnošenja izvještaja i njihova periodičnost utvrđene članom 9. Naime, države članice Konvencije su obavezne da u utvrđenim vremenskim rokovima podnose izvještaje o zakonskim, sudskim, administrativnim i drugim mjerama koje su usvojile u cilju pune implementacije CERD.

Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija je bila potpisnica Konvencije (15. aprila 1966.), a postala je članica 1967. godine («Sl.list SFRJ - Međunarodni ugovori i drugi sporazumi», br. 6/67-893 i 6/67-447). Nakon obnove nezavisnosti, Crna Gora je izvršila sukcesiju u odnosu na Konvenciju 23. oktobra 2006. godine.

Komitet za eliminaciju rasne diskriminacije i njegov mandat

Komitet za eliminaciju rasne diskriminacije predstavlja ugovorno tijelo koje je ovlašćeno od strane članica Konvencija da vrši monitoring implementacije njenih odredaba, razmatra međudržavne predstavke i prima individualne predstavke. Savezna Republika Jugoslavija je 27. juna 2001. deponovala izjavu kojom se obavezuje na primjenu člana 14 Konvencije, odnosno prihvata nadležnost Komiteta u odnosu na individualne predstavke njenih građana. Uzimajući u obzir činjenicu da je sukcesija Crne

Gore u odnosu na konvencije Ujedinjenih nacija obuhvatala i sukcesiju u odnosu na izjavljene rezerve i deklaracije, Komitet je od 23. oktobra 2006. nadležan za prijem individualnih predstavlki crnogorskih građana.

Mandat Komiteta, pored razmatranja nacionalnih izvještaja, međudržavnih i individualnih predstavlki, podrazumijeva i usvajanje tzv. opštih komentara koji predstavljaju interpretaciju pojedinih pitanja vezanih za primjenu Konvencije. Takođe, Komitet može da saziva posebna zasijedanja, odnosno tematske rasprave u kojima posebnu ulogu imaju akreditovane nevladine organizacije i nacionalne institucije za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Komitet čini osamnaest eksperata visokih moralnih kvaliteta, čija je kompetentnost u oblasti ljudskih prava priznata i koji učestvuju u radu Komiteta u ličnom svojstvu. Eksperte biraju države članice, vodeći računa o podjednakoj geografskoj zastupljenosti i jednakoj zastupljenosti glavnih pravnih sistema.

Metod rada Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije – nacionalni izvještaji o implementaciji Konvencije

Razmatranje izvještaja ima formu konstruktivnog dijaloga između članova Komiteta i delegacije države podnosioca izvještaja. Cilj ovog dijaloga je postizanje boljeg razumijevanja realnog stanja u državi, kao i zajedničko utvrđivanje modaliteta za unapređenje implementacije Konvencije. Razmatranje izvještaja podrazumijeva održavanje dva sastanka koja su otvorena za javnost. Prvog dana vrši se prezentacija najvažnijih djelova izvještaja od strane delegacije države podnosioca, odnosno šefa delegacije. Naime, šef delegacije u svom uvodnom govoru (koji ne traje duže od 30 min) ukazuje članovima Komiteta na najvažnije aspekte nacionalnog izvještaja. Takođe, ovaj dio zasijedanja predstavlja priliku da se afirmišu aktivnosti koje su preduzete nakon datuma podnošenja izvještaja (vremenski razmak između datuma podnošenja i datuma razmatranja izvještaja u prosjeku iznosi godinu dana), kao i da se osvrne na listu dodatnih pitanja koja su prethodno dostavljena.

Nakon ovoga, izvjestioci za državu (rapporteurs) i drugi članovi Komiteta iznose svoje komentare i postavljaju dodatna pitanja.

Predsjedavajući, kao lice odgovorno za organizaciju rada Komiteta, saziva drugo zasijedanje u skladu sa utvrđenim rasporedom zasijedanja Komiteta i vodeći računa o potrebi delegacije da izvrši dodatne konsultacije sa matičnim ministarstvima i organima uprave. Drugo zasijedanje se najčešće saziva narednog dana čime se ostavlja prostor da članovi delegacije pripreme odgovore na pitanja i komentare izvjestilaca i članova Komiteta.

Nakon prezentacije svakog pojedinačnog izvještaja, na zatvorenom zasijedanju, Komitet pristupa razmatranju održanog sastanka, na osnovu čega izvjestioci za državu sastavljaju nacrt zaključaka i preporuka.

Forma zaključaka i preporuka je standardizovana i obuhvata kratki uvod, osvrt na pozitivna dostignuća, kao i izazove u implementaciji Konvencije. Jednom usvojeni zaključci i preporuke dostavljaju se državi podnosiocu i, u roku od 24 časa, javno se prezentuju u prisustvu predstavnika države.

Država je dužna da u narednom periodičnom izvještaju (koji se podnosi u roku od dvije godine od datuma kada je zatvoreno zasijedanje na kome je razmatran dati izvještaj) odgovori na preporuke Komiteta.

Komitet je u svojim Završnim razmatranjima u okviru Inicijalnog izvještaja Crne Gore preporučio „da Država članica svoj drugi i treći periodični izvještaj podnese u vidu jedinstvenog dokumenta do 3. juna 2011, uzimajući u obzir smjernice o izradi pojedinačnih CERD izvještaja koje su usvojene od strane Komiteta na njegovom sedamdesetprvom zasijedanju (CERD/C/2007/1) i da u izvještaju obradi sva pitanja istaknuta u ovim završnim razmatranjima“.

Drugi i treći izvještaj Crne Gore o ostvarivanju Međunarodne konvencije o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije, izrađen u skladu sa harmonizovanim smjernicama razmtran je na 84. zasijedanju Komiteta Ujedinjenih nacija za eliminaciju svih oblika rasne diskriminacije, održanom 6. februara 2014.

Polazeći od činjenice da razmatranje kombinovanog Četvrtog, petog I šestog izvještaja Crne Gore o implementaciji Konvencije o eliminaciji svih oblika rasne diskriminacije, koji je dostavljen Komitetu 3. juna 2017.g., podrazumijeva konstruktivni dijalog između delegacije Vlade Crne Gore i članova Komiteta za eliminaciju rasne diskriminacije, kao članovi/ice delegacije Vlade Crne Gore predloženi su predstavnici nadležnih organa koji su direktno uključeni u implemenataciju Konvencije.

Sastav delegacije je sledeći:

1. Blanka Radošević Marović, šefica delegacije, generalna direktorica u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava
2. Leon Gjokaj, generalni direktor u ministarstvu za ljudska I manjinska prava
3. Žana Filipović, generalana direktorica u Ministarstvu za ljudska I manjinska prava
4. Biljana Pejović, načelnica u Ministarstvu za ljudska I manjinska prava
5. Sokolj Beganaj, samostalni savjetnik u Ministarstvu za ljudska I manjinska prava
6. Filip Obadović, samostalni savjetnik u Ministarstvu kulture
7. Marash Dukaj, generalni direktor u Ministarstvu prosvjete
8. Jelena Raičević, samostalni savjetnik u Ministarstvo održivog razvoja i turizma
9. Ljulja Đonaj, visa policijska inspektorka Uprave policije
10. Željko Šofranac, direktor Uprave za zbrinjavanje izbjeglica
11. Olivera Ražnatović, Vrhovno državno tužilaštvo
12. Bojana Bandović, Vrhovni sud Crne Gore
13. Budimirka Đukanović, samostalna savjetnica u Ministarstvu rada i socijalnog staranja
15. Senka Klikovac, samostalna savjetnica u Ministarstvu zdravlja
16. Ivana Mašanović, samostalna savjetnica u Ministarstvu pravde
17. Milanka Baković, generalna direktorica u Ministarstvu unutrašnjih

poslova

18. Milica Kadić Aković, prevodilac
19. Vanja Jančić, prevodilac

Troškove članova/ica delegacije snosiće svaka institucija za svoje predstavnike.